

CEPLJENJE PROTI STEKLINI IN OBRAVNAVA OSEB V ANTIRABIČNIH AMBULANTAH V LETU 2013

- PRELIMINARNO POROČILO -

V Sloveniji je bila v 2013 steklina pri divjih živalih še vedno prisotna, zato je bilo zelo pomembno izvajanje predekspozicijskega in poekspozicijskega cepljenja. Program cepljenja in zaščite z zdravili opredeljuje obvezno predekspozicijsko cepljenje proti steklini za vse osebe, ki so pri svojem delu ali praktičnem pouku izpostavljene okužbi z virusom stekline. Poekspozicijsko cepljenje je obvezno za vse osebe, pri katerih obstaja ena izmed naštetih epidemioloških indikacij (izpostavljenost okužbi z virusom stekline):

- oseba, ki jo je ugriznila ali kako drugače ranila stekla divja ali domača žival ali žival za katero se sumi, da je stekla;
- oseba, ki jo je ugriznil ali kako drugače poškodoval pes, mačka ali druga žival, ki je ni mogoče imeti pod 10 dnevno veterinarsko kontrolo;
- oseba, ki jo je ugriznil pes, mačka ali druga žival, ki v 10 dneh po ugrizu pokaže znake stekline, pogine, je ubita ali se izgubi;
- oseba, ki se je utegnila okužiti z virusom stekline preko sluznice ali poškodovane kože.

Zdravstveno varstvo pred steklino izvajajo specializirane ambulante območnih enot NIJZ.

1. PREDEKSPOZICIJSKO CEPLJENJE

Tabela 1: Število predekspozicijsko cepljenih proti steklini, Slovenija, 2013

OBMOČJE	BAZIČNO	PO 1. LETU	REVAKINACIJA
CELJE	23	0	3
NOVA GORICA	0	0	0
KOPER	0	0	0
KRANJ	37	1	0
LJUBLJANA	378	0	1
MARIBOR	15	0	23
M.SOBOTA	0	0	1
NOVO MESTO	2	0	0
RAVNE	0	0	0
SLOVENIJA	455	1	28

Tabela 2: Predekspozicijsko cepljeni proti steklini, po kategoriji izpostavljenosti, Slovenija, 2013

KATEGORIJA	BAZIČNO	PO 1. LETU	REVAKINACIJA
veterinarji, vet. tehnik	9	0	21
lovec, čuvaj...	4	0	3
gozdar	5	0	1
labor. delavec	1	0	0
potniki	157	1	1
študentje	194	0	0
drugo	85	0	2
SKUPAJ	455	1	28

2. POEKSPOZICIJSKO CEPLJENJE

Tabela 3: Število obravnavanih in število cepljenih oseb proti steklini, 2002 - 2013

LETO	ŠTEVILO OBRAVNAVANIH	ŠTEVILO CEPLJENIH	DELEŽ CEPLJENIH (%)
2002	3536	825	23,3
2003	3304	738	22,3
2004	3223	724	22,5
2005	3166	736	23,3
2006	2681	622	23,2
2007	2783	629	22,6
2008	2921	728	24,9
2009	2836	750	26,4
2010	2236	592	26,5
2011	2730	757	27,7
2012	2738	806	29,4
2013	2542	742	29,2

Tabela 4: Število obravnavanih in število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po regijah, Slovenija, 2013

REGIJA	ŠT. OBRAVNAVANIH OSEB	ŠTEVILO CEPLJENIH OSEB		
		cepljeni	popolno cepljeni	prekinili cepljenje
CELJE	549	176	164	12
NOVA GORICA	83	18	17	1
KOPER	133	48	41	7
KRANJ	204	47	40	7
LJUBLJANA	505	129	121	8
MARIBOR	450	141	119	22
M. SOBOTA	179	54	51	3
NOVO MESTO	324	98	89	9
RAVNE	115	31	29	2
SLOVENIJA	2542	742	671	7

Tabela 5: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini po regijah, Slovenija, 2007 – 2013

REGIJA	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
CELJE	150	171	173	164	173	181	176
GORICA	10	3	19	10	15	33	18
KOPER	36	40	46	53	51	42	48
KRANJ	47	47	34	48	59	64	47
LJUBLJANA	97	117	126	104	157	130	129
MARIBOR	135	187	163	83	129	166	141
M. SOBOTA	45	43	57	27	48	45	54
NOVO MESTO	80	90	91	73	95	111	98
RAVNE	29	30	41	30	30	34	31

Tabela 6: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po spolu, Slovenija, 2013

REGIJA	SKUPAJ	MOŠKI	ŽENSKE
CELJE	176	91	85
NOVA GORICA	18	12	6
KOPER	48	16	32
KRANJ	47	17	30
LJUBLJANA	129	67	63
MARIBOR	141	68	73
M.SOBOTA	54	32	22
NOVO MESTO	98	51	47
RAVNE	31	15	16
SLOVENIJA	742	368	374

Tabela 7: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po starosti, Slovenija, 2013

REGIJA	0-6	7-9	10-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	≥ 60
CELJE	1	7	10	10	37	29	25	29	28
N. GORICA	0	1	0	0	2	7	4	3	1
KOPER	0	1	1	2	5	11	7	7	14
KRANJ	3	5	0	2	8	9	7	5	8
LJUBLJANA	5	4	4	7	32	18	16	19	25
MARIBOR	9	5	7	5	20	18	22	27	28
M.SOBOTA	1	1	1	4	7	10	5	12	14
N. MESTO	6	4	1	3	25	13	14	17	15
RAVNE	4	0	2	1	4	5	3	4	8
SLOVENIJA	29	27	26	34	140	120	103	122	141

Tabela 8: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po načinu izpostavljenosti, Slovenija, 2013

REGIJA	dotik z živaljo, brez kontakta s slino, nepoškodovana koža	dotik s slino živali, praske, lažje ugriznine (skozi obleko, na telesu in okončinah, koža nepoškodovana)	kontakt s slino stekle živali ali ugriz ter vsak ugriz v predelu glave, obraza, vratu in prstov
CELJE	0	0	176
NOVA GORICA	0	0	18
KOPER	0	5	42
KRANJ	1	4	42
LJUBLJANA	3	15	111
MARIBOR	0	3	138
M.SOBOTA	0	11	43
NOVO MESTO	2	3	93
RAVNE	0	1	30
SLOVENIJA	6	41	639

Tabela 9: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, glede na vrsto živali, ki so osebo poškodovala, Slovenija, 2013

REGIJA	PES	MAČKA	DRUGE DOMAČE ŽIVALI	LISICA	GLODALCI	DRUGE ŽIVALI	STIK Z VABO ZA CEPLJENJE LISIC
CELJE	106	51	0	1	8	4	6
NOVA GORICA	11	4	0	1	0	0	2
KOPER	30	14	0	2	0	1	1
KRANJ	28	10	0	0	6	1	2
LJUBLJANA	59	30	0	3	20	7	10
MARIBOR	77	41	0	1	9	6	6
M.SOBOTA	32	19	0	1	1	0	0
NOVO MESTO	61	27	0	1	0	5	4
RAVNE	15	10	0	0	3	2	1
SLOVENIJA	419	206	0	10	47	27	32

3. SEROPROFILAKSA PROTI STEKLINI

REGIJA	ZAŠČITA Z IMUNOGLOBULINI PROTI STEKLINI
CELJE	3
NOVA GORICA	1
KOPER	6
KRANJ	6
LJUBLJANA	13
MARIBOR	1
MURSKA SOBOTA	2
NOVO MESTO	6
RAVNE	0
SLOVENIJA	38

4. ZAKLJUČEK

Ker je pri nas poekspozicijsko cepljenje proti steklini najpogosteje potrebno zaradi pasjega ugriza, bo tudi v bodoče potrebno zdravstveno vzgojo usmeriti predvsem na lastnike psov in ozaveščanje prebivalstva.

Naloga zdravstvene službe je tudi pravočasno cepljenje oseb v primeru indikacije. Zato je nujno vzdrževati dobro povezavo med območnimi enotami NIJZ, kjer delujejo specializirane antirabične ambulante in območno veterinarsko službo. Pomembno vlogo ima tudi register psov, do katerega imajo dostop vsi, ki obravnavajo antirabično poškodbo, katere povzročitelj je pes.

Ker je steklina v Sloveniji še vedno prisotna, Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UHVVR) redno spremlja podatke o številu živali (domačih in divjih), ki so jih pregledali in številu živali, pri katerih je bila steklina potrjena. V letu 2013 je bila v Sloveniji dokazana prisotnost virusa pri eni od testiranih živali - lisica (1918 pregledanih).

Pričakujemo, da bo veterinarska služba tudi v bodoče opravljala sistematično cepljenje lisic, pravilno in hitro ukrepala v primeru stekle ali na steklino sumljive živali ter dobro sodelovala z zdravstveno službo območnih enot NIJZ.

Pripravil:
Center za nalezljive bolezni, NIJZ

julij, 2014